

запроваджено (відроджено) і вдосконалено місцеве та регіональне самоврядування; впроваджено багаторівневе управління за стандартами ЄС, що дало можливість країнам V4 отримувати переваги від структурної політики ЄС і впливати на процес реалізації його регіональної політики; змінився розподіл і співвідношення повноважень між центральними й самоврядними органами публічної влади; відбулося впровадження принципів субсидіарності та суспільного діалогу в аспекті задоволення місцевих інтересів і колективних потреб мешканців; змінилося розуміння позицій державного сектора в суспільстві; посилилася ідентифікація мешканців із місцевою громадою, регіональним утворенням, з'явилась мотивація до активної участі у громадському житті на місцевому і регіональному рівні та ін.

З-поміж основних факторів успішності реформування регіонального публічного управління в країнах V4 варто виокремити наступні: політична воля державних лідерів, консенсус політичних сил щодо необхідності реформування; наявність комплексної стратегії реформування; ефективний механізм управління реформою, який акумулює експертний і кадровий потенціал; вчасно підготовлена законодавча база для реформування, узгоджена з міжнародними стандартами; широкий суспільний консенсус на користь реформ, підтримка громадськості та ЗМІ; допомога Європейського Союзу, міжнародних організацій.

Отже, досвід країн Вишеградської групи засвідчує, що реформування регіонального публічного управління потребує комплексного концептуального, адміністративного, конституційно-правового забезпечення, міжнародної підтримки та внутрішньополітичного консенсусу щодо вектору реформ.

Список використаних джерел

1. Ключкович А. Децентралізація публічного управління в Словаччині та Чехії в контексті постсоціалістичної демократизації / А. Ключкович // Політика і державне управління. – Ужгород : Видавництво «Говерла», 2016. – С. 58-62.

2. Dudinská I. Politicko-sociálno-ekonomický a legislatívny kontext reformy verejnej správy v Slovenskej republike / I. Dudinská, M. Cirner // Súčasné reformy verejnej správy na Slovensku a ich politologické aspekty. – Prešov : Prešovská univerzita, 2014. – S. 7-30.

*Лесняк Віталій Юрійович, кандидат політичних наук, доцент
доцент кафедри політології та соціології*

Рівненського державного гуманітарного університету

СТАТУС ВОЄВОДСЬКИХ, ПОВІТОВИХ ТА ГМІННИХ РАД ДІЯЛЬНОСТІ СУСПІЛЬНОЇ КОРИСТІ У СТРУКТУРІ ОРГАНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПОЛЬЩІ

Структура влади сучасної Польщі передбачає функціонування широкої мережі центральних та територіальних державних інститутів та органів місцевого самоврядування. Реформа системи публічної адміністрації,

проведена у 1998 році забезпечила функціонування з 1 січня 1999 року традиційного, трьохланкового поділу на гміни, повіти і воєводства, котрий частково має історичний характер [5, s.26-27]. До центральної урядової адміністрації відносять уряд, прем'єра та його канцелярію; міністерства та центральні державні відомства і комітети. Структура ж урядової адміністрації на місцях представлена: воєводою і загальною територіальною адміністрацією. Самоврядна адміністрація на рівні гміни та повіту є «самостійним суб'єктом, що здійснює публічні функції», а у воєводстві – суб'єктом, який «спільно приймає рішення з урядовою адміністрацією в публічних справах» [11, s.30].

Інститути ж громадянського суспільства традиційно асоціюються з неурядовими організаціями, які займаються неприбутковою діяльністю та можуть залучатися владними органами для здійснення владних функцій чи делегування публічних завдань. Основними інституційними формами неурядових організацій у Польщі є фундації та товариства. Станом на 31 травня 2017 року в Польщі було зареєстровано 123 975 фундацій та товариств [3]. Та варто зазначити, що реєстрація такої кількості ще не свідчить про цілковите проведення ними активної діяльності. У цьому контексті фахівці варшавського товариства «Клон/Явір» на основі результатів дослідження фіксують, що близько 70% існуючих організацій проводить свою діяльність на основі саме активних дій та заходів [1, s.4].

Згідно із Законом Польської республіки від 24 квітня 2003 року про суспільно корисну діяльність та волонтерство [10], співпраця між органами територіального самоврядування та неурядовими організаціями відбувається на основі (ст. 5): делегування неурядовим організаціям реалізації публічних завдань; взаємного інформування про заплановані напрямки діяльності; консультування з неурядовими організаціями в сферах, які стосуються їхньої статутної діяльності; консультування з приводу проектів нормативних актів; створення спільних органів дорадчого та ініціативного характеру; укладення договорів про виконання місцевих ініціатив; договорів про партнерство в рамках політики розвитку.

Однією з форм інституційної співпраці влади та громадянського суспільства є створення спільних допоміжних консультаційних органів, що складаються з представників неурядового сектора та публічної адміністрації. Відповідно до ст. 5 абз. 2 п. 2 Закону про суспільно корисну діяльність та волонтерство, особливим видом такої співпраці є воєводські, повітові та гмінні ради діяльності суспільної користі [2, s.212]. Окрім вказаних рад також передбачене функціонування відповідних рад діяльності суспільної користі при урядовій адміністрації. У такий спосіб ради діяльності суспільної користі як консультативні інституції створюються як на рівні місцевого самоврядування, так і на рівні органів державної влади.

Ради суспільної користі мають за мету брати участь у створенні органами самоврядної влади актів місцевого права та бути дискусійним майданчиком при визначенні локальної публічної політики, напрямків розвитку місцевої громади.

Закон про суспільно корисну діяльність та волонтерство передбачає реалізацію радами діяльності суспільної користі таких функцій: висловлення рекомендаційних висновків в справах щодо функціонування громадських організацій, зокрема при виробленні програм співпраці між органами влади та неурядовими організаціями; висловлення висновків стосовно проектів актів місцевого права щодо сфер публічних завдань, визначених у ст. 4; надання допомоги або виголошення висновків у конфліктних ситуаціях між органами публічної адміністрації та неурядовими організаціями; висловлення висновків в справах, що стосуються публічних завдань та адресування виконання цих завдань громадським організаціям; висловлення висновків щодо проектів стратегії розвитку відповідних структур територіального самоврядування. Додатково воєводські ради виконують також функцію організації виборів представників неурядових організацій до складу моніторингового комітету відповідно до ст.14 Закону від 11 липня 2014 про засади реалізації політики фінансової згуртованості в фінансовій перспективі 2014-2020[12].

Тим не менше, для аналізу діяльності воєводських, повітових та гмінних рад суспільної користі розуміння одного лише Закону є недостатнім. Адже їхнє функціонування тісно пов'язане з рівнем культури співпраці, партнерським досвідом та взаємною довірою між владою та конкретною локальною спільнотою. Оскільки скликання воєводських, повітових та гмінних рад діяльності суспільної користі не є обов'язковим [4, s.160], це може лише вказувати на їх допоміжний, дорадчо-консультативний характер, що залежить насамперед від рівня політичної культури представників органів місцевого самоврядування та громадськості. Проте, не зважаючи на дорадчий характер діяльності територіальних рад суспільної користі, вони ефективно функціонують на рівні більшості структур місцевого самоврядування, хоча й ініціатива щодо активізації їхньої діяльності залежить насамперед від волі представників влади. Наприклад, згідно з Рішенням Ради міста Люблін № 196/XIII/2011 від 8 вересня 2011 року [8], термін висловлення рішення Радою діяльності суспільної користі міста Люблін складає 14 днів від дня доручення вироблення проекту акта місцевого права стосовно сфери публічних завдань, а непередставлення рішення в зазначений строк свідчить про відмову від права на висловлення такого рішення (§3). Членів Ради діяльності суспільної користі Любліна визначає і звільняє Президент міста у формі окремого рішення (§5). Крім того, наприклад, згідно з §3 абз. 3 рішення № 1074/XLIII/2010 Ради міста Люблін від 24 червня 2010 року [9] щодо проведення консультацій з неурядовими організаціями зазначено, що «результат консультації не є зобов'язуючим для органів Ради міста Люблін». Отож, у процесі консультування та обговорення проектів рішень органів місцевого самоврядування Радами діяльності суспільної користі пріоритетну роль відіграють насамперед органи влади.

Статус воєводських, повітових та гмінних рад діяльності суспільної користі набуває більш істотного значення у процесі вироблення Програм

співпраці органів місцевого самоврядування з громадськими організаціями, оскільки їх прийняття має обов'язковий характер. Так, ст. 5а, абз. 1 Закону про суспільно корисну діяльність та волонтерство регламентує необхідність до 30 листопада кожного року, що передує періоду програми, прийняття органами територіального самоврядування річної програми співпраці [10], котра містить конкретні цілі, спрямовані на підтримку неурядових організацій в справі реалізації публічних завдань. Розроблення ж таких програм співпраці, згідно зі ст. 5 абз. 5 Закону, передбачає проведення консультацій з неурядовими організаціями на відповідному рівні територіального самоврядування.

Таким чином, воєvodські, повітові та гмінні ради діяльності суспільної користі, що об'єднують представників влади та громадянського суспільства, є консультативними інституціями щодо прийняття проектів владних рішень, вироблення програм співпраці між адміністрацією та інститутами громадянського суспільства, узгодження стратегій поглиблення громадянського діалогу. Хоча й діяльність рад суспільної користі має дорадчий характер, їхня впливовість та значення у системі органів місцевого самоврядування Польщі можуть посилюватися за умови наявності у представників органів місцевого самоврядування високого рівня політичної культури та почуття громадянської відповідальності перед локальною спільнотою.

Список використаних джерел:

1. Adamiak P., Charycka B., Gumkowska M. Polskie organizacje pozarządowe 2015 / Piotr Adamiak, Beata Charycka, Marta Gumkowska. – Warszawa: Stowarzyszenie Klon/Jowór, 2015. – 20 s.

2. Blicharz J. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Ustawa o spółdzielniach socjalnych / Jolanta Blicharz. – Warszawa: LEX Wolters Kluwer business, 2012. – 487 s.

3. Gumkowska M. Ile organizacji jest w Polsce i na świecie [Electronic resource] / Marta Gumkowska. — Mode of access : <http://fakty.ngo.pl/wiadomosc/2073690.html>

4. Kosowski J. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi / J. Kosowski. — Warszawa : Wolters Kluwer Polska. — 2012. — 222 s.

5. Malec J., Malec D. Historia administracji i myśli administracyjnej / Jerzy Malec, Dorota Malec. – Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2003. – 267 s.

6. Strategia rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku), Załącznik do Uchwały NrXXXIV/559/3013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 24 czerwca 2013 r., Lublin, 2014, 116 s. [Electronic resource] — Mode of access : http://www.strategia.lubelskie.pl/Strategia_Rozwoju_Wojewodztwa_Lubelskiego_na_lata_2014-2020_z_perspektywa_do_2030_roku.pdf

7. Uchwała nr 196/XIII/2011 Rady Miasta Lublin z dnia 8 września 2011 roku w sprawie określenia organizacji i trybu działania Rady Działalności Pożytku

Publicznego Miasta Lublin oraz trybu powoływania jej członków (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego 2011.164.2627 z dnia 25 października 2011 r.) [Electronic resource]. — Mode of access : bip.lublin.eu/ti/index.php?t=210&id=154772

8. Uchwała Nr 1074/XLIII/2010 Rady miasta Lublin z dnia 24 czerwca 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z Radą Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji [Electronic resource]. — Mode of access: http://edziennik.lublin.uw.gov.pl/WDU_L/2010/87/1593/akt.pdf

9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz.U.2016. Nr 239 z późn. zm.) [Electronic resource]. — Mode of access : <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=wdu20030960873>

10. Zieliński E., Administracja rządowa i samorządowa w Polsce / Zieliński E. — Warszawa: Wyższa Szkoła Administracyjno-Społeczna, 2013. — 438 s.

11. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146, z późn. zm.) [Electronic resource]. — Mode of access : <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20160000217>.

Бурменко Людмила Михайловна,

кафедра политологии и политического управления

*Приднестровского государственного ун-та имени Т.Г.Шевченко**

ЗНАЧЕНИЕ ИСТОРИЧЕСКОГО ОПЫТА МОЛДАВСКОЙ АССР ДЛЯ РАЗВИТИЯ ПРИДНЕСТРОВСКОГО РЕГИОНА

С распадом Советского Союза в государствах, возникших на постсоветском пространстве, встала проблема поиска тех собственных и общечеловеческих ценностей, которые могли бы быть использованы в качестве основы дальнейшего политического и этнокультурного развития. Одновременно родился и скепсис: нужны ли обществу, находящемуся на грани выживания эти поиски? Попытки механически перенести иностранный опыт, возникший в иных условиях, не могли быть успешными. Возникла проблема формулирования собственной национальной идеи, которая могла бы, базируясь на свойственных конкретному обществу ценностях, сплотить граждан. В постсоветских государствах велись дискуссии, проводились круглые столы, конференции разного уровня, социологические исследования. Среди обсуждаемых вопросов отметим следующие: какова цель и предназначение

* Бурменко Л.М. 29 июня 2017 года защитила диссертацию на соискание ученой степени доктора исторических наук в Государственном университете Молдовы по теме «Политика тоталитарного режима в отношении интеллигенции МАССР». В данный момент диссертация находится на рассмотрении ВАК РМ.